

Ἐλεφάντινον ἀνάγλυφον τοῦ IB' αἰῶνος,
(Μουσείον Βικτωρίας καὶ Ἀλβέρτου ἐν Λονδίῳ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΜΝΗΝΟΣ, ΜΑΝΟΥΗΛ ΚΟΜΝΗΝΟΣ. ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΙΑ

Ὀλίγοι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μοναρχῶν ἠξιώθησαν τοσούτων ἐγκωμίων ὅσων ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης. Ἐπωνομάσθη *Καλοῖωάννης* εἰς ἔνδειξιν τῶν ἀρετῶν τῆς ψυχῆς του· παρεβλήθη πρὸς τὸν Μᾶρκον Αὐρήλιον· καὶ αὐτοὶ τῶν σταυροφοριῶν οἱ ἱστορικοὶ ἀνομολογοῦσι μὲν τὴν μετριοπάθειαν αὐτοῦ καὶ τὴν εἰλικρίνειαν, ὁμιλοῦσι δὲ περὶ αὐτοῦ ἐν γένει εὐλαβῶς. Βεβαίως δὲ ὁ Ἰωάννης ὑπῆρξεν ἀνὴρ διακεκριμένος ἐπ' ἀνδρεία, ἐπὶ μετριοπαθείᾳ, ἐπὶ χρηστότητι. Ἄλλ' ἢ ἀλήθεια εἶναι ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλεξίου δὲν ἦναγ' κἀσθη νὰ παλαίῃ πρὸς τὰς πολυπλόκους δυσχερείας ἃς ἔφερον εἰς μέσον ἡ πρώτη σταυροφορία. Οὐδεμία σταυροφορία ἐγένετο ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ. Ἐδέησε μὲν νὰ στρατεύσῃ καὶ αὐτὸς πολλάκις ἀλλὰ ἢ κατὰ τῶν συνήθων ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπ' ἀγατολῶν ἀντιπάλων τοῦ ἀνατολικοῦ κράτους ἢ ἐπ' ἐλπίδι τοῦ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν ἐπαχθῶν ὑποχρεώσεων ἃς ἀνέλαβεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ πρὸς τοὺς Ἐνετούς. Πράγμα δὲ παράδοξον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κράτους τούτου, ἐκ τῶν 25 ἐνιαυτῶν τῆς προκειμένης βασιλείας ἐπὶ δέκα συνεχῆ ἔτη οὐδεὶς ἀναφέρεται πόλεμος, καὶ πάντες οἱ ἀγῶνες αὐτῆς ἐσωρεύθησαν εἰς τὰ πρῶτα ἔννεα καὶ εἰς τὰ τελευταῖα ἕξ ἔτη. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1121 μέχρι τοῦ 1124 ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ἀπέκρουσε τὰς ἀλληλοδιαδόχους ἐπιδρομὰς τῶν Πετσενέγων, τῶν Σέρβων καὶ τῶν Οὐγγρων, ἀναγκάσας τὰ μὲν δύο τελευταῖα ἔθνη νὰ εἰρηνεύσωσιν, εἰς δὲ τοὺς Πετσενέγους ἐπαγαγὼν τηλικαύτην φθορὰν ὥστε οὗτοι ἐπὶ μακρὸν πάλιν οὐδεμίαν ἐπεχείρησαν κατὰ τοῦ κράτους ἐπίθεσιν. Πρὶν ἢ ἀγωνισθῆναι πρὸς τοὺς τρεῖς τούτους πολεμίους εἶχε στρατεύσει ἀπὸ τοῦ 1119 κατὰ τῶν ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ Τούρκων, οἵτινες ρῆξαντες τὰς πρὸς τὸν Ἀλέξιον συνθήκας ἐληλάτουν τὴν Φρυγίαν. Καὶ κατὰ μὲν τὸ ἔτος τοῦτο ἀνέκτησεν ἕξ ἐφόδου τὴν Λαοδικεῖαν, κατὰ δὲ τὸ ἀκόλουθον εἰσελθὼν εἰς Παμφυλίαν ἐκυρίευσεν τὴν Σφρζόπολιν. Τότε ἐδέησε νὰ διακόψῃ τοὺς πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἀγῶνας, ἵνα ἀντιπαραταχθῇ κατὰ τῶν ἀπὸ βορρᾶ ἐπιτεθέντων πολεμίων, περὶ ὧν πρὸ μικροῦ ἐλαλήσαμεν. Μόλις δὲ ἀπαλλαγείς ἀπ' αὐτῶν ἔτρεψεν αὐτοὺς τὴν προσοχὴν τῷ 1125 ἐπὶ τὴν Ἀσίαν. Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐμβαλὼν εἰς Παφλαγονίαν ἀνέκτησε τὴν Κασταμῶνα, ἐφ' ᾧ ἀνακάμψας εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐτέλεσε θρίαμβον τῆς Παναγίας ὅμοιον ἐκείνου ὃν εἶχε πανηγυρίσει ὁ βασιλεὺς Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ρωσοβουλγαρικοῦ πο-

